

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in seputemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—er.
 " " " " " 1/2 ann 2 fl. 50er.
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr.
 " " " " " pe 1/2 a. 7 fr.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contineam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondentie se se adreseze la

Redactiunea dela

„Biseric'a si Scól'a.”

Er banii de prenumeratii la

„TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.”

O tendentia vechia imbracata in haina noua.

Nu este bine totdeun'a totu aceea ce gandesc, si totu aceea ce face lumea.

Ömenii gandescu, si facu de multe ori multe lucruri, cari nu promovéza, nu inaintéza de locu nici chiar interesele loru private, cu atât mai putieni promovéza inse astfeliu de gandiri si fapte interesele comune ale societatii, din carea facu parte faptitorii loru. Multe din ele, se pare, ca menite sunt de cei ce le facu, că se conduca pre unii si pre altii, sau döra societatea, in sinulu carei'a se petrecu, numai la deseuragiare, sau döra mai bine disu la destramare.

Se facu in lume multe bune, dar in acelasi timpu se vor fi facendu si multe rele. Bagu seama, asia este lumea facuta, ca se fia unu jocu nentreruptu intre bine si intre reu, si in totu momentulu se poti vedé aici unu lucru bunu, că resultatu alu unei munci productive, condusa de minte, ér dincolo o nasdravencia, isvorita din multimea passiuniloru ömenesci.

De omulu, earui'a i-merge bine, nu te poti mirá, daca din cand in cand si-permite glum'a, că se mai faca cäte un'a, carele ar fi potutu pré bine se remana nefacuta. Astfeliu este omulu, carele a avutu noroculu, că tóte se-i succéda in viétia. Devine pré cutezatoriu, si cutezanti'a lui cea pré mare lu-indémna la fapte, cari potu se-lu conduca din prepastia in prepastia. Ce se-i faci unui astfeliu de omu ! Elu si-a luatul calea asia, si nu-lu poti oprí. Noroculu lui inse este, ca daca n'o tiene multu, nu se prepadesce, pentruca are ce se pérda, si are, ce se-i mai si remana. Elu are putere si blaga multa, cascigata de pre vremea, cand tóte le faceea cu multa socotéla, si cu multa renduiéla.

Cu totulu altecum se are lucrulu cu omulu necajitu si amaritù.

Pentru elu, daca voiesce se traiésca, si sè se desvolte, esista numai o singura cale, si anume: se fia celu mai seriosu, celu mai prevedietoriu, celu mai cu calelu in tóte ale sale.

Este lucrulu lui, că se apuce, sau nu, pre acésta cale. Dar totu ale lui sunt si consecintiele, cari nu se potu nici ascunde, nici suprimá. Aceste consecintie dovedescu omului, de carele vorbimu, mai iute döra, decât ar fi asceptatu densulu, ca daca apuca pre calea, pre care i-este scrisu lui, că se mérga, atunci o duce bine ; si chiar daca nu i-ar succede tóte asia, precum le doresce, unu lucru totusi lu-póte de siguru ajunge : si-pórtă necazurile de pre o di pre alt'a, traiesce si elu in rendu cu ceialalti ömenii din lume. Daca inse nu apuca pre acésta cale, atunci se schimba fóia, cade din reu in mai reu, si neavendu ce perde — se perde, si se prepandesce insusi pre sene.

* * *

Noi romanii suntem in genere si ca privati si că poporu, ömeni destulu de necajiti. Putieni vor fi intre noi, cari se aiba màcar din cand in cand motivu de vre o bucuria mai insemnata. Si acesti putieni sunt inse de siguru conturbati in bucuri'a loru, cand privescu la starea, in carea se gasesce in marea lui maioritate „talp'a casei si stelpulu tierii,” tieranulu romanu.

Necajiti suntem de siguru in tóte pàrtile. Intre cei necajiti inse de buna seama nu celu din urma locu lu-ocupàmu noi, cei cari traimu in eparchi'a Aradului. Aici, asia ne-a fost dat'a, se spìamu multe peccate ale trecutului, si spiarearea acestoru peccate cade de siguru in prim'a linia in sarcin'a nostra, a generatiunei, carea traimu astadi.

Astfeliu fiendu-ne situatiunea nu numai din acestu motivu, dar si din unu altu motivu, pre carele, fiendu in genere cunoscutu, nu tienemu de trebuintia a-lu amintí — pré naturalu este, ca multa seriositate, multa prevedere, si multu calculu se cere in tóte ale nostre, daca voimur se mergemu inainte.

Ei bine, din norocire s'a gasit u ömeni, cari in ale bisericiei si in ale scólei au luat asupra-le acésta sarcina. N'au fost acesti ömeni nici unulu, nici doi, nici putieni ; ci constatàmu cu placere, ca a fost

intréga dieces'a, si respective representanti'a clerului si a poporului, prin graiulu carei'a a vorbitu, si si-a manifestatu aspiratiunile si dorintiele sale unu numeru de preste o jumetate de milionu de romani, cari compunu acésta diecesa.

Multa bunavointia au aretatu acesti ómeni, si cu acésta bunavointia s'a facutu totu ceea ce s'a potutu.

Nu s'a facutu multu in timpulu din urma, pentruca multe au fostu si sunt trebuintiele. S'a facutu inse frumóse incepaturi, si s'a pusu o basa mai sigura si mai puternica, de cum erá acést'a mai nainte, in desvoltarea culturala a poporului din acésta diecesa.

*   *   *

Am fost martori oculari, si am vedintu de a-própe tóte cele ce s'aue petrecutu in timpulu din urma in acésta diecesa. Si pre cand in adunarile nóstre bisericesci, si in specialu in sinódele eparchiali am vediutu, ca s'a formatu unu puternicu currentu de desvoltare si inaintare, pre atunci pre de alta parte am vediutu, ca mai la fiacare pasu s'aue gasitu căte unu omu, carele pre cai piedisie, si folosindu-se de nesce arme, pre cari nu voimu a-le cualificá, s'a incercat a paralisá totu aceea ce, pentruca erá bine, a decisu dieces'a, cá se se faca.

Lucru de mirare, ni-se va poté dice, cum venim noii aici, se ne ocupàmu cu ceeace a facutu, seau a intentionatu a face unu singuru omu, seau dóra cátiv'a ómeni, in timpu ce dieces'a, lauda Domnului, si-a urmatu cursulu ei, si a facutu tot ceeace a potutu pentru promovarea si inaintarea intereselor culturale ale clerului si poporului.

Nimicu mai la locu, decât acésta obiectiune. Cu tóte acestea detorintia avemu de a ne ocupá si de acésta tendintia, de ar fi ea chiar si a unui singuru omu, cu atât mai vertos, cu cát densulu, seau densii au apucatu o cale, pre carea si daca nu au potutu, si nu potu stricá, si daca n'a potutu descuragiá pre nimenea, unu reu totusi au facutu. Sub masc'a anominitatii si cu unu aeru de o iubire patentata de biserică si poporu au imprasciatu acesti ómeni in publicu diferite vesti tendintiose, faurite de densii, au mai atacatu in drépt'a si in steng'a, — si lumea din firea ei dispusa fiend a crede mai iute ceeace se vorbesce, si se scrie de reu, decât de bine — s'a potutu intemplá, cá se se gasescá ómeni, cari cetindu si astadi si mane astfeliu de lucruri, si daca nu s'aue descuragiatu, pótca nu au imbratisiatu causele cu caldur'a, pre carea ele o merita; erá acésta impregiurare nu este nici decât de desconsiderat mai cu seama la noi, unde este mare si multa trebuintia de sprijinulu tuturor.

*   *   *

Ei bine, se ne lamurim!

Erá pre la anulu Domnului 1876, cand in administratiunea bisericiei se incepuse a se pune in practica mai cu rigóre spiritulu democraticu alu legii nóst-

tre fundamentale. A fost de siguru o necesitate imperativa si o nimerita mesura de a se face acést'a, pentruca sciutu este, ca o lege numai astfelu pote aduce róde pentru societatea, pentru carea este menita a-o regulá, daca ea se aplică in spiritulu legiuitoriusui.

A fost destulu atât'a, si indata s'a gasit u aici in Arad unu omu cu carte, carele a asfatu, ca bine este a atacá pre ómenii, caror'a nu li potea imputá altcev'a, decât, ca si-au implinitu, si-si implinesc detorintiele.

Nu multu dupa acést'a, la anulu Domnului 1877 la dorinti'a preotimei din diecesa s'a decretat infientiarea fondului preotiescu aradanu. A fost destulu, ca sinodulu nostru eparchialu se decreteze infientiarea acestui fondu, si indata a venit u unu omu, carele de buna seama in marea lui dragoste facia de preotimea si facia de poporulu din diecesa a imprasciatu pre cala unei foi romane cele mai grave atacuri si invecitive contra acestei institutiuni.

Multe lucruri prorociá acestui fondu acestu omu, si anume nici mai multu nici mai putiu, decât ca cei ce voiescu se infientize fondulu, totu ei lu-veru pradá si mancá, si preotimea va fi de nou espusa ase vedé amagita si insielata.

Astfeliu vorbiá la anulu 1877 la adres'a fondului preotiescu aradanu unu omu cu carte de aici din Aradu. Timpulu inse, carele curéza, si vindeca tóte, si de carele nu pote scapá nici neadeverulu — a venit u indata, si a dovedit u tifre, cari nici odata nu insiéla, ca fondulu a crescutu din anu in anu, ca a ajunsu degia la o suma considerabila, si in acelasi timpu a impartit u multe ajutórie la preotii mai lipsiti, la multe veduve, si la multi orfani de ai preotilor din acésta diecesa.

Multe s'aue mai serisu apoi de atunci incóce contra a totu ce bine s'a facutu in timpulu din urma in acésta diecesa.

Lasandu inse acestea la o parte ne marginim a aminti, ca tendinti'a manifestata in directiunea acést'a in trecutu s'a ivit u in anulu acest'a de nou int'ro forma si cu o vehementia, la carea nici odata nu ne am fi potutu asceptá.

Publiculu nostru si-aduce aminte, ca unu omu cu carte de aici din Aradu sub numele „Hefaistos“ a publicatu in „Luminatoriulu“ grave atacuri contra edificiului seminarialu, contra gimnasiului infientiandu aici in Arad, si chiar si in contra tenerilor nevinovati, cari in calitate de stipendisti ai acestei diecese cercetéza prelegerile la universitatea din Cernauti.

Ei bine, erá pré naturalu, ca acésta fóia, cá fóia a diecesei se respinga aceste atacuri, si se arete, ca neadeveruri imprascia in publiculu mare corespondentele „Luminatoriului“, si ca totu ce s'a serisu prin acea corespondentia in cestiuile amintite mai sus, nu este alt'a, decât eflussulu unei oposițiuni a tout prix.

Credeam, ca este incheiata aceasta afacere. „Luminatoriul“ din 28 Iuniu publica inse de nou o corespondentia, datata de aici din Arad, subserisa totu de acelui „Hefaistos“. In aceasta noua corespondentia autorulu ei, asia se vede, dupa multa truda si cu unu felu de remusicare de conscientia ne spune, ca in corespondentia s'a prima n'a disu ast'a, n'a intielesu aceea, ca nu l'am intielesu noi, ca dieces'a se apuca de pre multe lucruri de odata, ca la anulu 1877, cand a venit comissiunea scolastica, si a propus infientiarea a 3—5 gimnasie in diecesa, pre cei cari au combatutu acea propunere nu i-a timbrat ni-menea de adversarii culturei si neamului romanescu, si altele.

* * *

Este minunata logic'a, seau mai nimeritu rabuistic'a, sub mantan'a carei'a vrea se-si ascunda corespondintele „Luminatoriului“ intentiunile sale, in-dreptate directe contra desvoltarii culturale a neamului romanescu din aceste parti.

Nu semtimu deci de asta data trebuintia de a stá mai multu de vorba cu densulu; ci ne vom margini a aminti numai urmatorele.

Pre cuventulu seu este stepanu cinev'a numai pana atunci, pana cand nu l'a vorbitu, ér pre scri-sore numai pana atunci, pana cand nu s'a publicatu, si n'a ajunsu in man'a cetitoriului. Dupa ce odata cu-ventulu si scrisorea a trecutu acestu stadiu, atunci vorbitoriu si scriotoriu poté esplicá cum voru vré ceeace a disu, seau a scrisu, lumea nu se mai poté imbetá cu apa rece. Ea a auditu, a cetitu, si a cu-getat, ba mai multu a vediut si in inim'a vorbitoriului si a scriotoriului, si orice vorba ulteriora din partea acestui'a este zadarnica; ea numai poté schimbá nici impressiunea, nici opiniunea, ce s'a formatu in auditoriu, seau cetitoriu.

De altcum că se pota vedé si intielege publiculu mare de ce se tractéza prin corespondentele „Luminatoriului“, dicem si noi tocma, ca densulu, ca de multe lucruri s'a apucatu dieces'a, si este pre naturalu acést'a, pentruca multe sunt trebuintiele; dar lauda Domnului, de tóte cete s'au apucatu, le-a si dusu in sfersitu. Si daca acestu on. dnu ne spune, ca nici organisarea institutului pedagogico-teologicu nu este terminata; apoi detori ne semtimu a-i respunde, ca acést'a nu se va termina nici odata, pentruca in natur'a oricarei scóle si a instructiuniei in genere este, ca din anu in anu se inainteze, si din anu in anu se faca imbunatatiri. Aceste imbunatatiri le-a facutu dieces'a pana acum, si le va face si pre viitoriu. Apoi ase-menarea ce o face acestu omu de carte intre propunerea cu cele 5 gimnasie dela anulu 1877 cu ginnasiulu decretat a se infientiá in anulu curentu este atât de forciata, incât omulu, carele cunosc impresiurile financiare ale acestui diecese, trebuie se constate, ca o astfelu de asemanare este o adeverata absurditate.

Intre a sustiené si provedé cu cele necesarie 5 gimnasie complete, si a sustiené unu ginnasiu inferioru este de siguru o deosebire ca ceriulu de pamant; si o diecesa nu se poté nici odata angagiá la intreprinderi, prin cari pre langa aceea, ca in doi trei ani si-poté ruiná totalminte financiele, dar se poté face si de rísu.

* * *

Nu vomu urmarí mai departe pre corespondentele „Luminatoriului.“ Cele dise pana aci le credem pré de ajuns pentru orientarea publicului mare. Nu a polemisá cu acestu onorabilu dnu ne-a fost scopulu de asta data, ci cu totulu altulu.

Dar se-ne esplicámu!

Este unu lucru caracteristicu si in acelasi timpu forte curiosu. Atacurile contra fondului preotiesc, contra seminariulului, contra ginnasiului infientandu etc.—au venit totdeun'a pre calea publicitatii, dupace aceste cestiuni au fost in modu definitivu resolvite prin forulu competentu, prin sinodulu eparchialu. Judecandu apoi dupa form'a si cuprinsulu loru, omulu, carele le serie, este unu omu, carele sta a-própe de biserica, si poteca se fia chiar unu omu in servitiulu bisericei.

Ei bine in biserica avemu destule ocasiuni d'a spune toti aceea, ce semtimu si aceea ce dorim in tota libertatea, si inca detori suntem chiar dupa spiritulu legii nostre fundamentali a fi intru tóte sinceri si fara nici o reserva.

Óre de ce nu a venit acestu omu cu parerile sale in consistoriu, in sinodu seau dóra si pre calea publicitatii intr'unu timpu cand parerile lui poteau fi discutate de aceste corporatiuni legale? De ce se-si si alesu densulu acésta cale piedisia, vorbindu si indrep-tandu totu felulu de atacuri contra deciselor sunodi sub masc'a anonimitatii, — ascundiendu-se că se nu-lu véda, si se nu-lu cunoscne nimenea?

Credem, ca onoratulu publicu ne dispenséza de a respunde la acésta intrebare, dupace atât de vedita este caus'a, pentru care acestu omu si-a alesu acésta cale piedisia de a vorbi cu biseric'a. Ceea ce scim noi este, ca omulu de buna credintia si cu bune intentiuni nu se sfiesce nici odata a-si espune vederile sale pre fatia si in tota sinceritatea, si numai omulu carele urmaresce altceva, asta lucru de cuviintia a-si ascunde luminile sale sub obrocu.

A fost o detorintia a nostra a atrage atentiunea onoratului publicu asupra acestei impregiurári. Dupa acést'a nu ne remane alt'a, decât se rogámu pre toti, pre cari ii-privesce, că se urmarésca cu deosebita atentiune totu ceeace lucriza ómenii angagiatu in servitiulu diecesei, se ceteasca apoi, si se studieze ceeace se scrie contra acestoru ómeni, si atunci suntem pré siguri, ca tóte se vor vedé in adeverat'a loru lumina, si despre tóte vom obtiené o buna si drépta judecata.

Facendu acést'a toti ne vom poté convinge, ca precum in cestiunea fondului preotiesc tim-

pulu a doveditu de nou, ca minciun'a are picioare securte, tocma asia se va intemplá cu tóte. Pre langa acést'a vom mai ajunge inca si acelu avantagiu, ca chiar corespondintele, seau corespondentii se vor ru-siná insisi de ceea ce facu, si de buna seama se vor discipliná insisi pre sene.

Nu este lucru micu cestiunea, de care vorbimu, si tendenti'a, ce este ascunsa intrens'a, pentruca pre omulu, carele lucra pre facia, lu-potì cunoscse, si daca este vorb'a, te poti si ferí de elu. Facia de omulu inse, carele lucra pre ascunsu si la intunerecu, trebuie se fii totdeun'a cu mai multa priveghiere.

Se simu deci cu totii cu multa priveghiere si atentiune, pentrucá bine se ne cunoscemu!

Am terminat de asta data, vom mai reveni la ocazie.

Augustin Hamsea.

D i v e r s e .

* **Pretiulu bucatelorù in piati'a din Arad.** Cam cu o luna inainte de secere pretiulu bucatelorù incepuse a scadé asia dicend mai in fiacare di. Septaman'a trecuta Mercuri si Joi pretiulu bucatelorù s'a ridicat de nou, ér ieri si alaltaieri a-scadiut de nou cu 5—10 cr. la maj'a metrica.

Vinerea trecuta s'au vendutu aici in Aradu bucatele cu urmatorele pretiuri :

Grâulu betranu frumosu cu 7 fl. 20 cr.; de medilociu cu 6 fl. 90 cr.; grâulu nou calitatea prima dela 7 fl. 40 cr. pana la 7 fl. 80 cr. grâulu frumosu secaretiu cu 6 fl. 80 cr. celu de medilociu cu 6 fl.; secar'a cu 5 fl. 60 cr. orzulu 4 fl. 70 cr. ovesulu cu 5 fl. 70 pana la 5 fl. 90 cr.

* **Faptu imbucuratoriu.** Unu plugariu de ai nostri din Pecic'a-romana cu numele *Constantin Imbróne* a cumperatu in anulu 1882 pre teritoriulu orasiului Arad in partea de catra Pecic'a unu complecsu de pamentu in marime de preste 100 de jugere dimpreuna cu mai multe superedificate si recusite de economia. Totu numitulugariu a mai cumperatu dilele trecute unu pamentu impreuna cu dreptulu de regale dela birtulu din drumulu ce merge dela Arad spre Pecic'a, numitu St. Tamasiu dela unu posesoru ovreiu cu pretiulu de 18,000 fl. v. a. — Felicitàmu pre acestu harnicu plugariu, si dorim, ca se-lu imitezze pre acésta cale multi economi de ai nostri.

* **Necrologu.** La 7/19 Iuiu a. c. orasiulu Gratianu fu loculu unei solemnitati rituale, ca si care raru s'a mai pomenit pe acolo. In acésta di se petrecuta acolo la vecinica odichna remasietiele pamentesci ale unui vechiu servitoriu la altariulu Domnului, care a fost totodata si credintiosu servitoriu alu imperatului si regelui nostru. Acestu vechiu ostasiu in ceat'a pretoiloru militari fu George de Boitoru, capelanu gr. or. de class'a prima in armata, protopresiteru titularu si asesoru consistorialu. — Ceremoniele funebrale le-a seversitu Revdis. Domnu Sav'a Popoviciu, protop. gr. or. in armata cu statiunea in Viena, acestu bravu parinte alu junimeei nóstre din Viena. — Imposant'a si simpatic'a figura a parintelui protopresiteru, sublimitatea ritului nostru gr. or. au insuflatu respectu si evlavie in streinii, cari pote in viéti'a loru n'au vedutu nici preotu romanescu, nici inmormantare dupa ritulu orientalul.

Dupa seversirea ritualelor conductulu s'a pusu in miscare si elu erá imposantu. Mili'ta erá in frunte cu comandantele de corp Br. de Kohn, generalulu mediciloru cu intregu corpulu, preotimea latina in frunte cu abatele, compania veteraniloru, multimea de studenti dela universitate, intre cari mai multi romani si serbi, diregatoriile civile, apoi multimea curioasa, care la astfeliu de ocaziuni da contingentulu celu mai numerosu, tóte acestea faceau solemnitatea de totu atragatore. — Se intielege că music'a militara inca a contribuitu cu partea sa ca onorurile militare sè se manifesteze in tóta splandorea loru. Imbulzél'a pe stradele prin cari strebutea conductulu asia erá de mare incât politisti calare si pedestrii trebuié se sustieni ordinea. —

Din viéti'a defunctului estragemu urmatorele date biografice : George de Boitoru s'a nascutu la anulu 1804 in Aradu. La 1829, s'a santit u intru preotu, murindu-i soci'a, trecu in armata unde ajurose la rangulu de capelan cl. I. 50 de ani a servit u in armata si pentru credintiosele sale servitii fu decorat cu crucea de auru pentru merite, cu medali'a de resbelu, si cea a papei Pius alu IX-lea.

Estragemu aceste amenunte din o epistola adresata de unu amicu alu nostru si le punem la apretiarea publicului, ca sè se véda ca sunt ómeni si ocazioni, cari facu onore neamului nostru si bisericei nóstre si prin locuri departate, unde, unde pote nici dupa nume nu suntem cunoscuti. Tel. Rom.

* **Atentatu asupra imperatului Germaniei.** Depesiele din Ems spunu, că unu omu in versta a aruncatu unu vasu plinu de pamentu inaintea caretei imperatului ; vasulu s'a spartu si caii au tresarit. Strainul a fostu arestatu si s'a recunoscutu a fi unu bietu nebunu din Frankfurt. Elu dicea, ca a voit u se dee imperatului unu mijlocu contra inundatiunilor. Imperatulu nici nu observase intemplarea.

* **Patriarchulu ecumenicu din Constantinopolu** patimesce de tuberculosa si se afla forte reu. De órece prin morbului lui stagnéa tóte afacerile patriarchatului, membrii acestui a staruie pre langa crearea unei locotiture, despre ce inse patriarchulu nu vrea se scie nimicu.

* **Fecunditate rara.** — Diuarele francese publica urmatorele : O femeia care a nascutu doue-dieci si siepte de copii, dintre cari doue-dieci si cinci traescu inca si sunt forte senatosi, este demna d'o mentiune speciala. Acesta mama esista, si locuiesce la Rozoy Balval (Aisne); ea se numesce Briconick-Léger si este in etate de 68 de ani. Siese din fii cultiva impreuna cu parintii loru ; trei facu serviciulu militaru in armata din Tonkin. Celu mai in versta, care are 45 de ani, este capitanu in regimentulu 17 de linie si este decorat cu Legiunea de onore ; elu a obtinutu epoletele in armata de Est in 1871. Unul din fratii lui adjutantu in batalionulu 11 de venatori. Celu mai teneru s'a angajatu in armata acum siepte seu optu luni, si a plecatu in Tonkin. Lucru aprópe de necrierutu : dn'a Léger a nascutu in acelasi anu cinci copii, trei s'au nascutu la 2 Ianuariu si 2 la 27 Decembrie. Din acesti 27 copii, n'a avutu decat 6 fete.

* **Colera in Spania** ieä dimensiuni totu mai mari. Pana la 10 Iuliu cal. n. c. s'au ivit u dela 20 Maiu a. c. in intréga Spania 30,000 de casuri de colera, dintre cari 14,000 au fost urmate de mórté.

* **Unu respunsu mai multoru frati preoti.** De trei septamani incóce dilnicu primumu corespondentu dela unii frati preoti, cari ne ceru cu intetire a publică

- 5) 5fl.v.a. pentru curatirea scólei.
 6) 10fl.v.a. pentru cercetarea conferintelor.
 7) Dela fie-care inmormentare unde va fi poftită
 à 50 cr. v. a.
 8) Cuartiru gratuitu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune sunt avisati a-si tremite recursele cu documintele necesari pana la terminu sus espusu adresate comitetului parochialu Prea On. Domnă Ioane Popovici protopresviteru in Mercin'a per Varadia. Tot odata sunt poftiti in vre-o Dumineca séu serbatore a-se presentá in st'a biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Srediscea-mica, in 26. Iunie 1885.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu protopresviterulu tractualu.

—□—

Conform ordinatiunei Vener. Consistoriu aradanu dto 5 Iuniu 1885. Nr. 2125, prin acést'a se publica concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu dela clas'a I. din comun'a **Toraculu-mare**, cot. Torontalu, inspect. B. Comlosiului, cu terminu de alegere pe diu'a de Schimbarea la facia, adeca : pe **6 Augustu st v a. c.**

Emolumintele sunt : a) in bani gat'a 400 fl. in care se subintielege si incaldiementulu invetiatorului, b) 4 jujere de pamantu aratoriu, c) cortelu liberu cu 2 chilii, culina, camara, staulu pentru vite, si gredina de legume, d) pentru diurne si trasuri la conferintiele invetiatoresci, cum si pentru scripturistica se va ingrigí comun'a politica, adeca pentru conferintie la anu 10 fl. ér pentru scripturistica la anu 5 fl. v. a.

Dela recurrenti se pretinde se produca : 1. Atestatu de botezu 2. Atestatu despre portarea morala si conduit'a de pana acum'a. 3. Testimoniu celu putienu de 4 clase gimnasiale, séu reale, 4. Testimoniu preparandialu, 5. Testimoniu de cualificatiune invetiatorésca pentru statiune de I clasa. 6. Testimoniu de limb'a magiara si germana. Cei apti intru instruarea corulu vocalu pe note, vor fi preferiti.

Recursele, astfelui instruite, au a-se substerne pana la terminu indicat P. On. Dnu protopresviteru si insp. tract. Vincentiu Sierbanu in Foli'a, via Voitek. — Recurrentii sunt poftiti, ca in terminulu publicarei concursului, sè se prezenteze in dumineci ori serbatori in facia locului la biserica, pentru de a-si dovedi desteritatea in cantare si tipicu.

Se observéza in fine cumca dupa organisatiunea invetiamantului in metropoli'a rom. ort. alesulu va folosi din tóte emolumintele susinsirate, numai jumetate, pana in 26 Octomvre st. v. a. cand se implinesce jumetate de de anu, dela diu'a mortii fostului invetiatoriu.

Alesulu invetiatoriu, dupa alegere immediat se va recomandá Ven. Consistoriu, din partea Comit. par. spre aprobare.

Toraculu-mare, 19 Iuniu 1885 v.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu : **VINCENTIU SHERBANU**, protopresv. si inspect. tractualu.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. de baieti din comun'a **Maderatu**, inspect. Siriei (Világos) cot. Aradului, cu terminu de alegere pe **11/23 Augustu 1885**.

Emoluminte : 1) In bani gat'a 250 fl. 2) $\frac{1}{4}$ sesiune pamantu parte aratoriu parte fenatiu, 3) 6 orgii lemne, 4) pentru cuartiru 50 fl. 5) De scripturistica se va ingrigí comun'a, 6) Pentru conferintia 10 fl.

Competentii vor produce atestatu : 1) Cà sunt romani de relig. gr. or. 2) Atestatu de conduită, 3) Testimoniu de cualificatiune invetiatorésca pentru statiuni de frunte, 4)

Testimoniu de limb'a magiara. — Cei cu clase séu cari sunt versati in gradinaritu, stuparitu viieritu vor fi preferiti. Interesantii sunt avisati a se presentá in vre-o dumineca séu serbatore in s. biserica din Maderatu pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Daca nu se vor presentá astfelui de competenti se vor primi in candidare si preparandi absoluti numai cu testimoniu din limb'a magiara.

Petitiunile astfelui construata si adresate Comitet. par. din Maderatu sunt a-se trimite subscrisului inspect. per Gyorok in Ménes pana in 9/21 Augustu ; cele intrate mai tardi nu se vor luá in considerare.

Maderatu la 10 Iuniu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu : **GIORGIU POPOVICIU**, m. p. protop. inspect. scol.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea postului de invetatória la scól'a confes. gr. or. de fetitie din **Maderatu**, inspect. Siriei (Világos) comitat. Aradului cu terminu de alegere pe **11 23 Augustu 1885**.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt : 1) In bani gat'a 250 fl. 2) $\frac{1}{4}$ sesiune pamantu parte aratoriu parte fenatiu, 3) 6 orgii de lemne, 4) cuartiru liberu, 5) De scripturistica se va ingrigí comun'a, 6) pentru conferintia 10 fl. v. a.

Petentele au se produca : 1. Atestatu cà sunt romane de relig. gr. or. 2. Atestatu de conduită, 3. Testimoniu de cualificatiune invetiatorésca pentru statiuni de frunte, 4. Testimoniu de limb'a maghiara. Interesatele au sè se prezenteze in comună nainte de alegere. Daca nu se vor prezenta petente cu cualificatiunea aici stipulata, vor fi admise in candidare si preparande absolute si aprobate in limb'a maghara.

Petitiunile astfelui adjustate si adresate catra Comit. parochialu din Maderatu sunt a se trimite subscrisului inspectoru per Gyorok, in Ménes pana in 9/21 Augustu, cele intrate mai tardi nu se vor luá in consideratiune.

Maderatu la 10 Iuniu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu : **GIORGIU POPOVICIU**, m. p. protop. inspect. scol.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea postului de invetatória la scól'a confes. gr. or. de fetitie din **Agrisiu**, inspect. Siriei (Világos) cot. Aradului cu terminu de alegere pe **15/27 Augustu 1885**.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt :

1. In bani 350 fl. v. a.
 2. Pentru cuartiru-si pana cand comun'a va fi in stare a-lu dá in natura, 50 fl.
 3. Cinci orgii de lemne in natura séu pretiulu loru à 8 fl. adeca 40 fl.

4. Pentru conferintie 10 fl. de curatoratu si scripturistica se ingrijesce comun'a.

Petentele, care potu fi si absolute a preparandiei de statu, au se produca : 1) Atestatu ca sunt romane de religiunea gr. or. 2) Atestatu de conduită. 3) Testimoniu de cualificatiune invetiatorésca pentru statiuni de frunte. 4) Testimoniu de limb'a magiara.

Interesantele au a se presentá in comună nainte de alegere.

Daca nu se vor presentá petente cu cualificatiunea aici stipulata, vor fi admise in candidare si barbati, chiar si absolventi ai preparandiei de statu — din cari cei cu clase vor fi preferiti.

Petitiunile astfelui adjustate si adresate Comitetului parochialu din Agrisiu sunt a se substerne subscrisului

inspect. per Gyrok in Ménes, pana in 11/23 Augustu a. c. cele intrate mai tardi nu se vor luá in considerare.

Agrisii in 16/28 Iuniu 1885.

Comitetului parochialu.

In contielegere cu: GIORGIU POPOVICIU, m. p. protop.

—□—

Pentru deplinirea statiunei de invetiatore la scól'a confesionala de fetitie din Covasintiu, cottulu Aradului, ppresviteratulu Siriei, (Világos) se escrie concursu cu terminu de alegere pe 4/16. **Augustu a. c.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 1) in bani gat'a 300fl.v.a. 2) 8 orgii de lemn din cari are a-se incaldi si sal'a de invetiamantu, 3) pentru conferintia 10fl. 4) pentru scripturistica 5fl. 5) curatorulu lu platesce comun'a, 6) cuartiru liberu si jumetate din gradin'a de legumi ce se afla la scól'a de josu.

Recurentele vor produce: atestatu de botezu, testmoniu de cualificatiune pentru statiuni de frunte si testmoniu despre depunerea esamenului din limb'a magiara. Déca nu ar recurge invetiatorese cu cualificatiunea completa, vor fi admisi in candidare si invetiatori, dela acesti recurenti, afara de cualificatiunea numita se cere a dovedi ca sunt: musicali, avend a infinitá unu coru plugarescui instruitu in note, pentru care servitiu va primi anualminte ca remuneratiune 100fl.v.a.

Salariulu de 300fl. i-lu va primi alés'a séu alesulu numai dela 1. Ianuariu 1886, ér pana atunci numai salariulu vechiu 200fl.

Recursele astfelui instruite si adresate comitetului parochialu din Covasintiu, sunt a-se trimite subscrisului inspectoru per Gyrok in Ménes pana in 9/21. August a. c. caci cele intrate mai tardi nu se vor luá in considerare.

Recurentele eventualu recurentii au a-se presentá in numit'a comună in vre-o dumineca séu serbatore, pentru a dovedi desteritatea in cele rituale.

Comitetului parochialu.

In contielegere cu: GIORGIU POPOVICIU, m. p. protopresviteru inspect. scol.

—□—

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci dela scól'a confesionala gr. orientala din comun'a Ternov'a, cerculu Siriei (Világos) cottulu Aradului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 6/18. **Augustu a. c.**

Emolumintele:

1) In bani gat'a 200 fl. v. a. 2) optu sinici bucate—grâu si cucuruzu—pretiuitu la 48 fl. 3) siese orgii lemn pe sém'a invetiatoriului, 4) 20 magi fénú in natura, 5) pentru conferintia 5fl. 6) pentru scripturistica 5fl. 7) dela inmormentari unde va chiemat: a) cu liturgie 60 cr. b) fara liturgie 40cr. 8) cuartiru liberu si folosint'a gradinei dela scóla.

Competentii vor a produce:

1) Că sunt romani de religiunea gr. orientala, 2) Atestatu de conduită, 3) Testimoniu de cualificatiune invetiatoreasca, 4) Testimoniu din limb'a magiara. Cei cu clase si cei versati in horticultura si stuparitul vor fi preferiti. Afara de aceste, se vor presenta in vre-o dumineca séu serbatore in st. biserică din Ternov'a pentru a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Competentii sunt avisati petitiunile lor adresate comitetului parochialu din Ternov'a, a-le suscerne inspecto-rului Giorgiu Popoviciu, in Ménes per Gyrok, pana in 1/13. August a. c. cele intrate mai tardi nu se vor luá in considerare.

Comitetului parochialu.

In contielegere cu: GIORGIU POPOVICIU, m. p. prot.

—□—

Pentru indeplinirea postulului invetiatorescu la scól'a gr. or. romana din comun'a Blajov'a, protopresviteratulu

Jebelului, comitatulu Temisiului, se escrie concursu cu terminu pana la **6 Augustu a. c.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu: 135fl. 20 meti grâu 20 meti cucuruzu, 24 metrii de lemn, din care are a-se incaldi si scól'a de invetiamantu, 4 juge de pamant, 8fl. pentru participarea la conferintie si cortelul liberu cu gradina de legumi.

Doritorii care voiesc a ocupá acestu postu, au a-si trimite recursele loru amesuratul statutului organicu bisericescu, adresate comitetului parochialu din Blajov'a, Prea Onoratului Domnu Alesandru Ioanoviciu, protopresviteru in Jebel.

Blajov'a, din siedint'a comitetului parochialu tienuta la 30. Iunie 1885.

Georgiu Lupsi'a, m. p.

presedintele comitetului parochialu.

In contielegere cu mine: ALESANDRU IOANOVICIU, m. p. protopopu si inspectoru de scóle.

—□—

Concursu se escrie la vacant'a par. din Bochi'a-Benesci, la carea e impreunatu si postulu invetiatorescu de acolo, terminul de alegere se defige pe **6. Augustu, a. c. st. v.**

Emolumentele impreunate cu acestea posturi sunt:

- 1) 12 juge de pamant aratoriu (estravilan).
- 2) 37 cubule de bucate.
- 3) in bani gat'a 18fl.v.a.
- 4) 90 portii de fénú.
- 5) Dela fie-care numeru de casa câte o di de lucru.
- 6) 8 orgii de lemn.
- 7) Cuartiru liberu cu 2 chilii si gradina de legumi.
- 8) Stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia la carea este impreunatu si postulu invetiatorescu au se-si adreseze recursele sale adjustate cu documentele necesarie la protopresviterulu tractualu Beliu D. Petru Suciu in Ucurisius (Ökrös) pana la diu'a alegerei.

Bochi'a-Benesci, 6/18. Maiu 1885.

Comitetului parochialu.

In contielegere cu PETRU SUCIU, m. p. protopresv.

—□—

Pe bas'a decisului Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu dt 3/15 Iuniu, a. c. Nr. 430. B. se escrie concursu pentru ocuparea postului de capelanu temporalu langa veteranulu parochu Iosifu Bosco din comun'a F. Tout, cu terminu de alegere in **4 Augustu st v a. o.**

Emolumentele impreunate cu acestu postu dela parochi'a de a doua clasa sunt diumetate din toté venitole parochiale care sunt:

- a) 18 jugere de pamant (estravilan) aratoriu,
- b) birulu preotiescui dela 180 cásì câte o mesura cu-cucuruzu sfermatu,
- c) Veniturile stolarie indatinate,
- d) Cuartiru in natura cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si substerne recursele loru adjustate cu documentele pentru parochii de a dou'a clasa si adresate comitetului parochialu, la Dlu protopresviteru alu tract. Beliu Petru Suciu in Ucurisius (Ökrös) pana la diu'a mai sus amintita de alegere.

F. Tout, 24 Iuniu 1885.

Comitetului parochialu.

In contielegere cu PETRU SUCIU, protop. Beliului.

—□—

Se escrie concursu pe statiunea invetiatoreasca din M. Peterdu, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe **4/16. Augustu a. c.**

Emolumintele suntu:

- 1) Cortelul cu gradina de legumi pretiuitu in 30 fl.

- 2) In bani gata solvindi in rate trei lunarie 107 fl.
- 3) Folosirea aloru 7 jugere pamentu aretoriu computatu in 80 fl.
- 4) Grâu de pâne 10. cubule pretiuitu in 60 fl.
- 5) In didactru dela prunci umblatori la scola 15 fl.
- 6) Una orgie de lemn si alta de paie 18 fl.
- 7) Dela comuna pentru scol'a de repetitiune 15 fl.
- 8) Venitele cantorali computate in 30 fl. de totu 355 fl.

Recursele adjustate conform prescriselor statutului organicu si adresate comitetului parochialu, se se tramita subscrisului in Zsáka p. u. Furta, pana inclusive 1/13. Augustu a. c., avend recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatore a-se presentá in biseric'a din M. Peterdu, spre a-si areta desteritatea in cantare si tipiculu bisericescu,— cei ce vor posiede limb'a magiara vor fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine: TOMA PACALA, m. p. adm. prot. si inspectoru de scole.

—□—

Pentru deplinirea postului invetiatorescu din comun'a Margine, protopresviteratulu Oradii-mari, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 6/18. Augustu a. c.

Emoluminte:

- 1) Dela 70 Nr. à 50 cr. la olalta 35fl.
- 2) Dela 35 princi deobligati la scola à 50cr. 17fl.50cr.
- 3) Dela 11 princi deobligati la scol'a de repetitiune à 50cr. 5fl. 50cr.
- 4) Grâu si cuceruzu in bómbe 13 cub. si 2 mes. computatu in 65fl.
- 5) Pamentu aretoriu si livada 16 jugere pretiuitu in bani 80fl.
- 6) Dile de lucru: cu plugulu 20 per 1fl. 50cr.,— cu manile 50 à 50cr., computate in bani 55fl.
- 7) Lemne de incalditu 3 orgie 15fl.
- 8) Venitulu cantoralu: dela inmormentare mare 1fl. 20cr., mica 50 cr., maslu 50 cr., festanie 10 cr., cununia 50cr., computate la olalta 20fl.
- 9) Cortelu cu gradina de legumi pretiutu in bani 20fl.—de totu 313fl.v.a.

Recursele adjustate conform prescriselor statutului organicu, si adresate comitetului parochialu, se se tramita subscrisului in Zsáka, p. u. Furta, pana inclusive 3/15. Augustu a. c., avendu recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatore a-se presentá in biseric'a din Margine, spre a-si areta desteritatea in cantare si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine: TOMA PACALA, m. p. adm. prot. si inspectoru de scole.

—□—

Nr. 272/1885.

Pentru stipendie din fundatiunea lui Gozsdu.

Prin acésta se escrie concursu pentru stipendiele vacante din fundatiunea lui Gozsdu, pe anulu 1885 6 de 60 pana la 500 fl. cu observarea, ca de asta-data se da preferintia concurrentilor pentru studiile technice, montanistice si silvanale.

Concurrentii au de a-si adresá petitiunile cu testimoñile scolastice, carte de botezu si cu atestatu de paupertate pana la 10 Augustu 1885 st. nou, catra cancelaria fundatiunei lui Gozsdu, Budapest Király utcza 13 sz. insenmandu in petitiune facultatea si locul la care si unde voesce concurrentulu se studieze, precum si ultim'a posta, unde are se i-se comunice resultatul petitiunei.

Totodata sunt avisati si *stipendistii fundatiunei lui Gozsdu* de a-si substerne pana la 10 Augustu st. nou 1885 documintele, adeca indicele, respective testimoniu scolas-

ticu in origine, ori in copia autentica despre resultatulu studiilor in anulu scol. 1884/5 la representanti'a fundatiunei lui Gozsdu Budapest Király utcza 13 sz. pentru ca din contra se vor lipsi de stipendiulu avutu.

Budapest'a, in 21. Iuniu 1885.

Comitetulu „fundatiunei lui GOZSDU.“

—□—

Pentru deplinirea postului de capelanu provisoriu din comun'a Cristioru, in tractulu Vascului, devenit u vacantia prin renunciarea preotului capelanu Nicolau Groza, conform incuiintarii Ven. Consistoriu din Oradea-mare dto 3/15. Iuniu a. c. Nr. 409. B. se escrie concursu cu terminu de 30 de dile computatu dela prima publicare in fõia oficiala.

Emolumintele staverite in sinodulu parochialu din 6/18. Maiu 1883 constau din jumetate din intregu beneficiulu preotiescui—biru si stola—pretiuitu la 402fl.

Recursurile sunt a-se trimite la subscrisulu protopopu pana la diu'a espirare terminului si adeca pana in 22. Iuliu v. a. curinte in Beiusiu.

Beiusiu, la 18. Iuniu 1885.

Vasiliu Papp, m. p.
protop. Vascului.

In contilegere cu comitetulu parochialu concerninte.

—□—

Pentru indeplinirea postului invetiatorescu la scol'a gr. ort. rom. din Foen, protopresviteratulu Ciacovei, se escrie concursu de nou cu terminu de alegere pana in 21. Iuliu a. c. st. v.

Emolumintele anuale sunt:

- 1) Salariu in bani gat'a 200fl.
- 2) 55 meti grâu curat uciuruitu.
- 3) Pentru conferintia 10fl.
- 4) Pentru scripturistica 5fl.
- 5) Pentru lemn de incalditu 40 fl.—séu in natura 4 orgii.

6) 2 jugere pamentu aretoriu.

7) Cortelu liberu cu gradina de legumi pana la zidirea scolei, cand apoi va avea 2 chilii, bucataria si camara.

8) Dela fie-care inmormentare unde va fi poftitul 50cr.

9) Pentru incaldimentulu scólei paie cât va cere trebuinti'a.

Acésta statiune invetiatorésca fiind de clas'a prima dela recurrenti se recere se produca a) atestatu de botezu, b) atestatu despre absolvarea pedagogiei cu succesu forte bunu, c) atestatu de cualificatiune eminenta, si se posieda limb'a magiara si germana.

Pe langa suscitantele datorintie se mai poftesce, ca patentii se fie versati in art'a musicei vocale spre a instruá si conduce corulu vocalu infinitiendu.

Doritorii de a recurge la acésta statiune invetiatorésca sunt avisati, ca pre langa documentele suscitante a-si instruá recursulu loru conform prescriselor din statutulu organicu adresate Comitetului parochialu din Foen, se se substerna P. On. Dnu protop. ases. cons. si insp. de côle Paul Miulescu in Ciacova, comitat. Temisiu, pana in 16 Iuliu a. c.

In fine comitetulu parochialu din Foen ar dorí, ca competentii se se infaciosiedie in sant'a biserică in vre-o dumineca séu serbatore spre a-si areta desteritatea in cantarea bisericesca.

Foen, in 14. Iuniu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresviteru, ases. cons. si inspectoru de scole.

—□—